

iORANGES

tijdschrift over PROGRESSIEVE ROCKMUZIEK

zevende jaargang, nummer **38**

juni **2002**

verschijnt **7** keer per jaar

Pain Of Salvation

REDDENDE REMEDIE

Kayak

SCHERPENZEELS VISIE

Clepsydra

EENZAME MUZIEKDIEREN

Jerney

Kaagman

SEXY DIRECTRICE

Carlton & Lukather

GITAARDUO PUR SANG

Magenta

BASAAL VERHAAL

Magnum

ROCKENDE VETERANEN

Live:

JAN AKKERMANN, FOCUS,
ALFA CENTAURI, KAYAK,
WITHIN TEMPTATION,
MAGNUM, RHAPSODY,
ASIA, ARGENT, GALAHAD,
MANGROVE, PLACKBAND

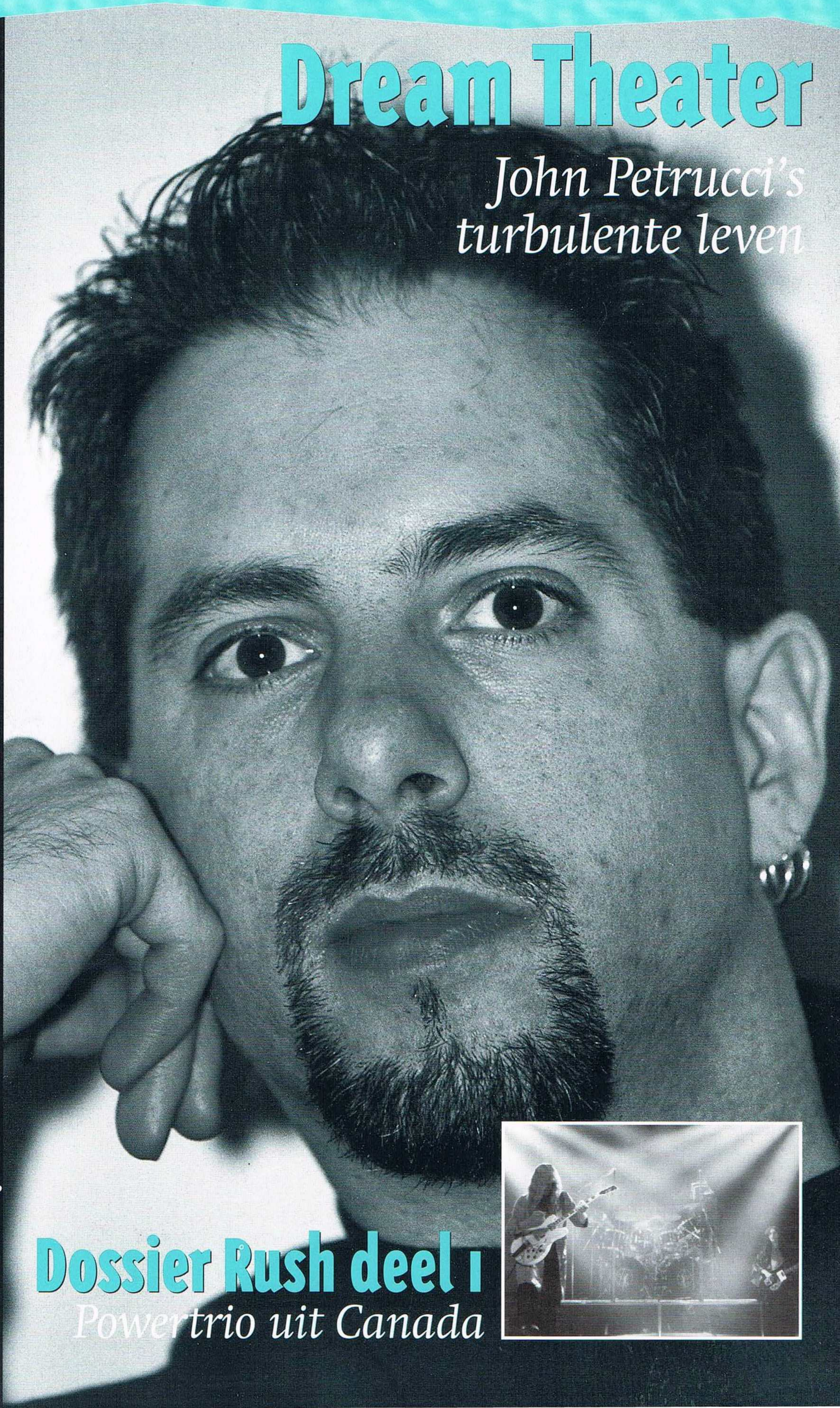
En verder:

MIJMERINGEN,
NEWSPAGES,
PROGPOST EN OORDEEL

[losse nummers € 5,00]

Dream Theater

John Petrucci's
turbulente leven

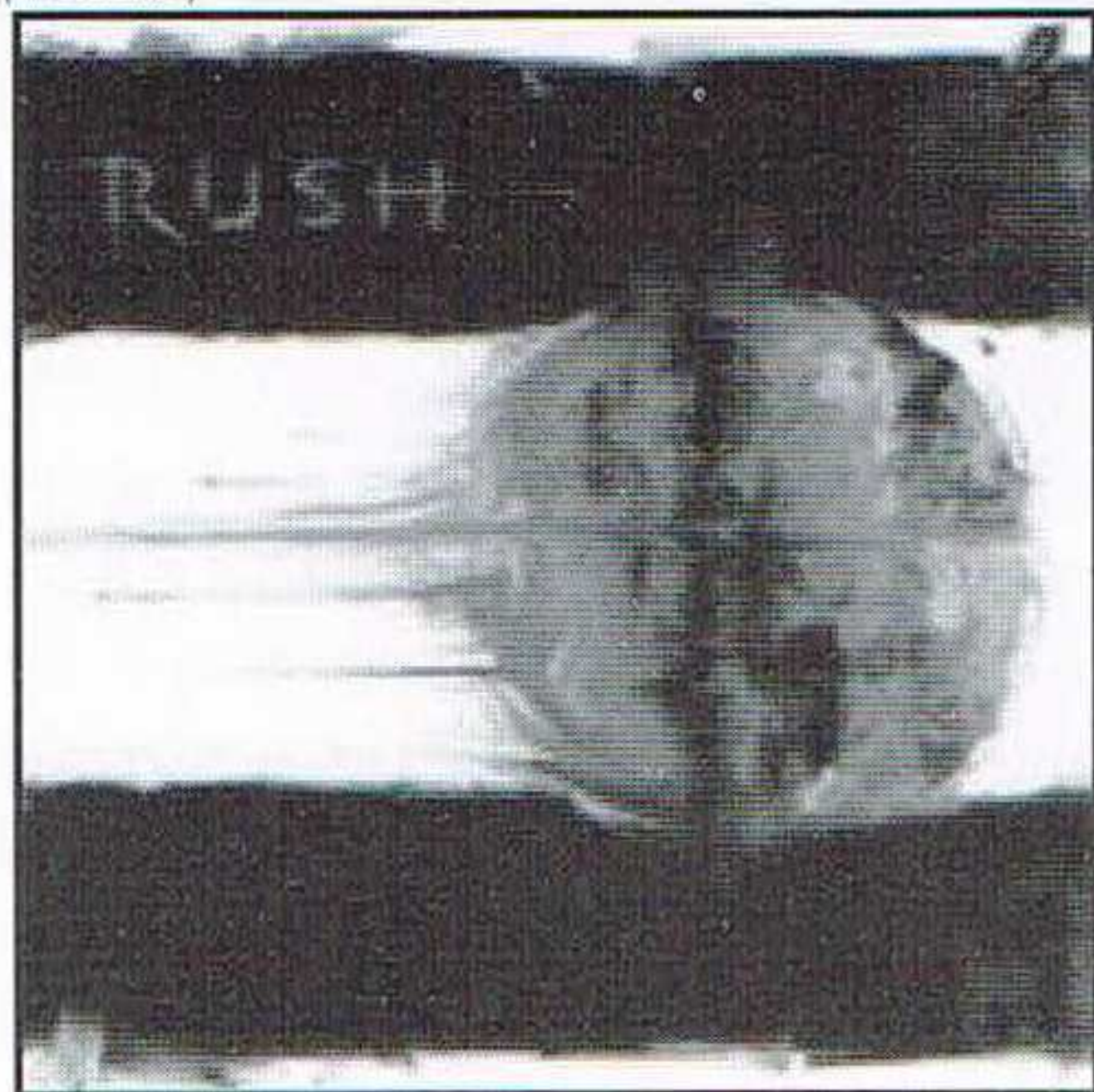
Dossier Rush deel 1
Powertrio uit Canada

R U S H

Vapor Trails

(WARNER)

Het is maar liefst zeven jaar geleden dat Rush de laatste studio-CD *Test For Echo* uitbracht. Dit gapende gat is onder meer ontstaan doordat Neil Peart het de afgelopen jaren zwaar voor zijn kiezen had: de drummer verloor zijn vrouw aan kanker en zijn dochter kwam om bij een auto-ongeluk. Alle tijd werd daarna genomen om de 67 minuten van *Vapor Trails* goed op de rails te zetten. Als resultaat hoor je dertien 'condensatiestrepen' (= CD-titel) die nogal heftig rocken, neigend naar complete garagerock (*One Little Victory*, *Secret Touch* en *Nocturne*). Dat zit hem vooral in het druk jengelende gitaarwerk van Alex Lifeson. De sound is bovendien overwegend schel en weinig vet. Geen solo te bekennen. Jammer dus. Geddy Lee's bas is wel een constant genoeg om naar te luisteren. Bruisen doet alles zeker, want de drie veteranen laten alle opgekropte energie naar buiten barsten. Het doet soms denken aan het vuur waarmee The Police vroeger de poprockwereld onveilig maakte, ook omdat Peart's strakke drumpartijen overeenkomsten hebben met die van

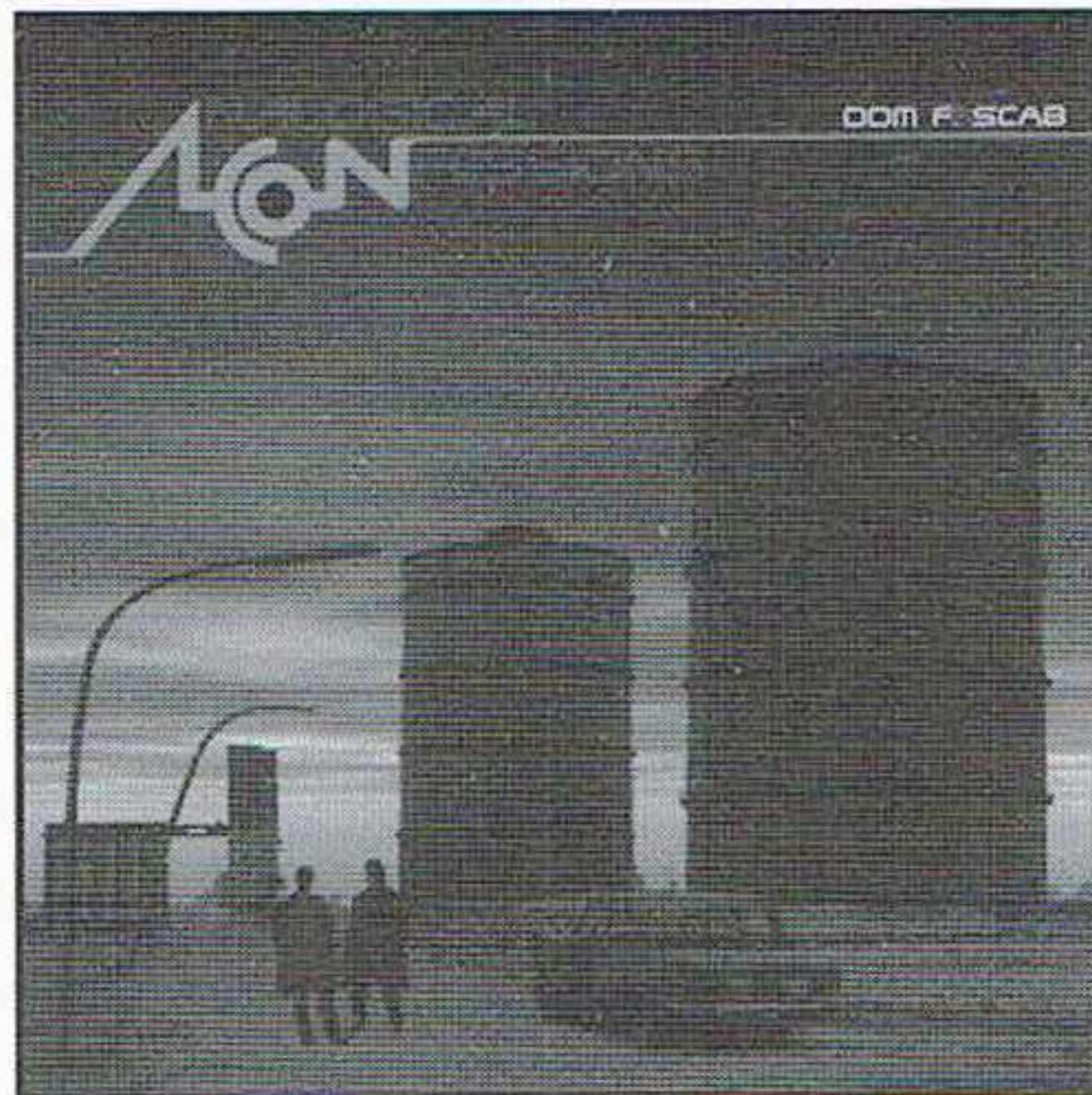
Stewart Copeland. De melodietjes zijn echter minder catchy. *Ceiling Unlimited*, *Peaceable Kingdom*, *Earthshine* en *Freeze* (meerstemmigheid) springen qua song boven de middelmaat uit, met ook ruimte voor luchtigheid. Keyboards ontbreken (weer) zo goed als volledig en dat is tekenend voor de koers van Rush. Gitaarrocksongs dus van vijf minuten per stuk, gespeeld met passie, hechtheid en een imposante ambachtelijke basistechniek. Symfonische of progressieve rock kun je het echter nauwelijks of niet (meer) noemen. Het Rush-dossierverhaal (zie elders in dit blad) sluit aan bij deze release, maar eigenlijk meer als weemoedige terugblik...

Freek Wolff

DOM F. SCAB

Analogical Confessions

(GROOVE UNLIMITED GR-063)

Analogical Confessions is het met spanning afgewachte tweede album van de Spanjaard Dom. F. Scab, want het vorig jaar verschenen *Binary Secrets* ontving uitstekende kritieken. Scab's muziek heeft overduidelijk wortels in de retro/Berlijnse School die

DOSSIER

Rush deel 1

CANADESE POWERSYMFO

Intelligent, gedreven, sympathiek, creatief, humoristisch, getalenteerd, professioneel, het zijn allemaal woorden die betrekking hebben op eigenschappen van het 'powertrio' Rush. Ruim 25 jaar spelen de heren in de zelfde bezetting (alleen de eerste LP heeft een andere drummer) en al die jaren (vanaf 1974) heeft Rush zowel geprobeerd zich muzikaal te ontwikkelen als de fans te plezieren. Tijdens de altijd van tevoren uitverkochte concerten speelt de band nog even enthousiast de rock & roll van *In The Mood of Working Man* uit de 'progressieve hardrock periode', symfonische composities zoals *Xanadu* en *La Villa Strangiato* uit de 'power-symfo periode' of door moderne trends beïnvloede songs zoals *Analog Kid* of *Show Don't Tell* uit de latere, meer toegankelijke en songmatige fases. Voor 'ons' is de periode het meest interessant waarin Rush haar unieke 'powersymfo' ontwikkelde (albums *A Farewell To Kings/Hemispheres/Permanent Waves/Moving Pictures*, afgesloten met het live-album *Exit Stage Left*). Andere hoogtepunten zijn de live-albums *A Show Of Hands* en *Different Stages*. Hierop staan de beste nummers van de latere, wat wisselvallige periodes, naast het vaste repertoire van 'stage favorites' die Rush altijd speelt (zoals *The Trees*, *Spirit Of The Radio* en *Closer To The Heart*). Op de live-platen van Rush is goed te horen wat een gevarieerde, sfeervolle en visueel attractieve band het Canadese trio op het podium is. Een gloednieuwe cd ligt als het goed is nu in de winkel en dat is een uitstekende reden om in de rijke historie van Rush te duiken, gesplitst in twee delen.

Geddy Lee en Alex Lifeson als schoolmaatjes.

Canada is altijd een land geweest waar mensen uit heel de wereld heen zijn gegaan, uit ideaal of vanwege oorlog of andere ellende in eigen land. Dit enorme land is daarom een smeltkroes van culturen met tolerantie en zelfontplooiing hoog in het vaandel. Zoiets is natuurlijk

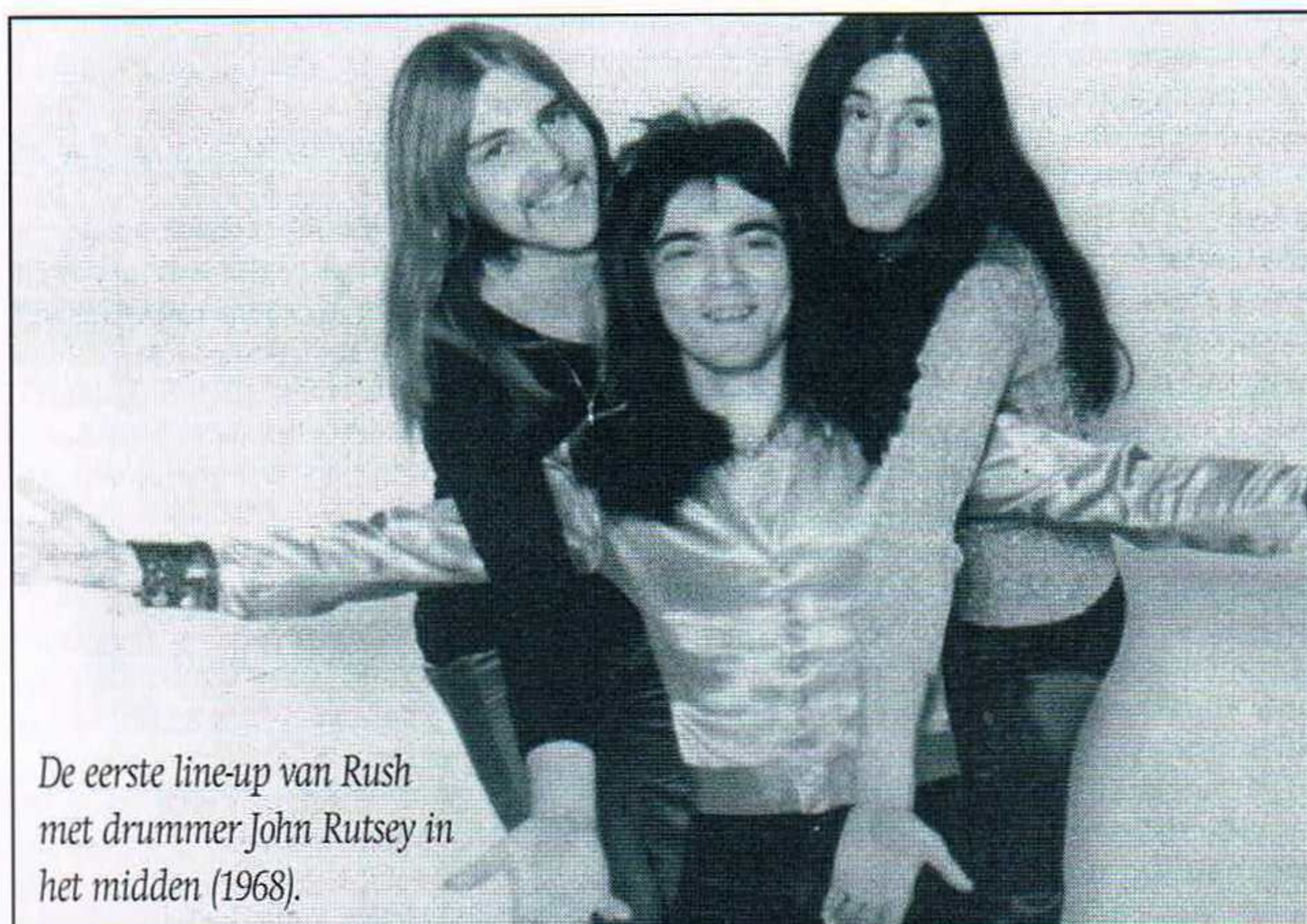
een perfecte voedingsbodem voor het maken van interessante muziek. In die atmosfeer begint het verhaal van Rush, in de tweede helft van de jaren '60. Daar groeien de buurjongens John Rutsey en Alex Lifeson (geboren op 27/8/1953, zoon van Joegoslavische immigranten met de

naam Zivojinovic) vanaf jonge leeftijd met elkaar op. In augustus '68 nodigen Alex en John bassist/zanger Jeff Jones uit om een groep te formeren. Het trio gaat hardrocksongs spelen, voorlopig op de vrijdagavonden in een plaatselijke koffieshop. Ze doen dit onder de naam Rush, een verzinsel van John's oudere broer Bill. Het eerste concert van de drie adolescenten vindt plaats in een koffieshop met de naam Coff-In. Er komen 30 toeschouwers op af, onder wie veel vrienden en kennissen. Vlak voor het volgende optreden belt Jeff af, hij gaat liever naar een feestje van een kennis. Alex belt hierop een bassist met wie hij wel eens jamde en die hij kent van de Fisherville Junior High School. Zijn officiële naam is Gary Lee Weinrib (geboren 29/7/1953), maar vanwege het Jiddische accent van zijn moeder wordt zijn roepnaam Geddy. Het eerste instrument van Geddy was een akoestische gitaar, maar toen de bassist in één van zijn groepen uitviel, vond men het logisch dat Geddy dit overnam. Geddy neemt de telefonische uitnodiging van Alex aan om eenmalig voor Jeff in te vallen. Het debuut van Geddy bevalt zo goed dat men Geddy definitief voor Jeff inruilt. Het jonge trio Rush gaat flink repeteren, met als repertoire covers van Jimi Hendrix, The Who, Jeff Beck, Rolling Stones en Elvis Presley. Al spoedig komen daar enkele eigen composities bij, met als voorkeur de blues. Hun allereerste song heet Losing Again.

HADRIAN EN JUDD

Alex wil graag net zo'n gitaar hebben als zijn gitaarhelden en leent voorlopig de Gibson Thunderbird van Lindy Young. Zijn zus Nancy is de vriendin van Geddy. Lindy besluit om ook eens te gaan kijken naar Rush in de Coff-In en begint zelfs enthousiast mee te spelen op de piano. Dit leidt spoedig tot een uitnodiging om toe te treden tot Rush en zo komt Lindy Young er rond de Kerst van '68 bij als toetsenist. Het debuut van het kwartet is januari '69 in de Coff-In. Rush speelt covers van Traffic, Willie Dixon en Ten Years After. Lindy ontpopt zich als een veelzijdig muzikaal talent: binnen Rush gaat hij meer zingen en gitaar spelen, terwijl hij ook overweg kan met mondharmonica en drums.

In mei '69 speelt zich iets af bij Rush dat bij weinig mensen bekend is: Geddy Lee wordt uit Rush gegooid. Dit gebeurt mei '69 op verzoek van John. Ene Joe Perra vervangt Geddy en de naam Rush wordt veranderd in Hadrian. Geddy gaat spelen in de R&B band Ogilvie, een naam die juli '69 wordt gewijzigd in Judd. Deze band heeft meer succes dan Hadrian, het voormalige Rush. Dit is voor Lindy Young de reden om over te stappen van Hadrian naar Judd. Eind '69 blijken zowel Hadrian als Judd uit elkaar te zijn gevallen. Hierop heeft John Rutsey het lef om Geddy Lee op te bellen met het verzoek

De eerste line-up van Rush met drummer John Rutsey in het midden (1968).

Rush weer op te richten, alsof hij nooit om duistere redenen Geddy Lee uit Rush werkte! Maar Geddy hapt toch toe. Lindy Young haakt echter af vanwege een studie. In februari '71 komt er wederom een vierde bandlid bij: tweede gitarist Mitch Bossi. Hij verdwijnt echter weer snel uit beeld wegens te geringe capaciteiten.

Een kleine verandering in een drankwet heeft voor Rush positieve gevolgen, want de leeftijd in bars wordt verlaagd van 21 naar 18 jaar. Hierdoor kan men voortaan ook daar spelen. Rush besluit meer eigen materiaal te schrijven om zo meer een eigen identiteit te ontwikkelen. Tegen het einde van '71 treedt Rush regelmatig op in The Abbey Road pub in Toronto, zes avonden met vijf andere bands. De optredens gaan intussen gewoon door. In New York City speelt Rush de glamrockband The New Yorks Dolls van het podium (1200 mensen). De release van de debuut LP loopt vanwege

Rush begon vanaf de bodem in '68: hier in een gymlokaal.

Rush in 1971 met vierde bandlid Mitch Bossi (tweede gitarist).

Rush met de nieuwe drummer Neil Peart en producer Terry Brown.

de oliecrisis vertraging op, zodat pas in januari '74 de LP Rush uitkomt. Heel duidelijk is te horen dat Rush jarenlang covers heeft gespeeld van gevestigde rockbands. Met name Led Zeppelin sijpelt heftig door, naast Black Sabbath en Cream.

ZIJDEN DRAADJE

Via diverse kanalen raakt de Amerikaanse platenmaatschappij Mercury Records geïnteresseerd. Men is onder de indruk van het geluid van Rush nadat men een tape heeft gekregen. Rush heeft na hard werken eindelijk succes, maar drum-

mer John Rutsey is niet blij met de situatie. Zowel het spelen in een rockband als de nieuwe richting van Rush bevalen hem niet en hij stapt op. Rush moet nu op zoek naar een nieuwe drummer. Na enkele audities valt op 29 juli '74 de keuze op ene Neil Peart (van 12/9/1952). Medio augustus '74 start de eerste echte Amerikaanse tour voor Rush; samen met Uriah Heep en Manfred Mann's Earth Band speelt de groep voor gemiddeld 12000 mensen. Al snel wordt duidelijk dat Neil een echte versterking is; het geluid komt hechter over.

Rush begint via een intensief tourcircuit te bouwen aan bekendheid. Zo speelt het trio met namen als Hawkwind, Nazareth, Blue Öyster Cult, Kiss en het Italiaanse PFM. Hierdoor begint de chemische reactie tussen de heren te werken en Neil gaat ook over tot het schrijven van teksten. De tweede LP van Rush heet Fly By Night en wordt in tien dagen opgenomen. De release is februari '75. Wat direct opvalt aan Rush is het hechter overkomende groepsgeluid, vooral door het stuwende drummen van Neil. Verder klinkt het gitaarspel van Lifeson gevarieerder (tokkelen, slide en solo's met wah-wah pedaal). Het baspel van Lee is krachtiger. De akoestische gitaar (van Lee en Lifeson) is een extra dimensie op dit album. Het succes van Rush neemt toe. Door de vele optredens (soms voor de tweede of derde maal in een jaar in dezelfde omgeving) krijgt de band steeds meer aanhang (een echte 'cult-following') en werkt de groep zich op van vierde of derde groep naar hoofdact. Rush krijgt zelfs een onderscheiding in Canada, een Juno Award voor de meest veelbelovende band.

Tijdens het gereis naar de vele concerten schrijft de groep haar materiaal voor het nieuwe album Caress Of Steel, een soort concept met individuele songs. Deze derde LP wordt matig tot slecht ontvangen. Waarschijnlijk hebben veel fans moeite met het experimenteler klinkende (progressieve) hardrockgeluid van lange tracks als The Necromancer en The Fountain Of Iramneth. Deze composities bevatten veel sfeer - en tempowisselingen met gierend gitaarwerk. Ook zijn er de nodige overdubs en vervormde geluiden. Helaas komt het af en toe wat onsamenghangend over. De conclusie is dan ook dat Rush hard bezig is met een eigen geluid, maar nog zoekt naar de juiste balans. De

toernee wordt bepaald geen succes en de reacties zijn erg lauw. Aan het einde van de toer zijn de bandleden zeer somber. Ook de liquide middelen zijn zo goed als uitgeput, waardoor de crew moet wachten op haar salaris. Het voortbestaan van Rush hangt aan een zijden draadje! Het trio bezint zich op de toekomst: stoppen, teruggaan naar de Led Zeppelin formule of doorgaan met eigen ideeën. Uiteindelijk weet vooral Neil Peart de groep te motiveren om voor het laatste te kiezen.

DOORBRAAK MET 2112

Dankzij het gelobby van een aantal mensen binnen Mercury, die geloven in de bijzondere teksten van drummer Neil Peart (een toekomstverhaal gebaseerd op de SF van schrijfster Ayn Rand) komt de LP 2112 uit in maart '76. Klomk de voorganger *Caress Of Steel* nog wat onsamenvattend en wisselvallig, de LP 2112 laat horen dat Rush is gegroeid en heeft geleerd van haar fouten. Hier speelt een groep die een geheel eigen geluid heeft ontwikkeld en over veel talent blijkt te beschikken, zowel qua instrumentbeheersing als op het gebied van composities schrijven. De reacties zijn overweldigend voor de groep: binnen 1 week worden er 100.000 stuks verkocht en binnen een maand meer dan de eerste drie Rush LP's bij elkaar!

Alex Lifeson met zijn Gibson.

Men kiest de Massey Hall in Toronto als thuishaven voor de opnames van een live-LP. In september '76 komt het eerste live-album van Rush uit met de titel *All The World's A Stage*, afgeleid van een toneelstuk van Shakespeare. Het is in die periode dat ik bij de broer van een vriend de muziek van Rush leerde kennen. Ik zat net in de overgang van 'heavy progressive' met pittige gitaar en volle orgelklanken (vooral Uriah Heep en Deep Purple) naar 24-karaat symfo zoals Genesis, Yes en ELP. Het gitaarwerk van Alex Lifeson en de lange compositie 2112 intrigeerden mij zeer, maar ik vond veel songs van *All The World's A Stage* net iets te veel hardrock. Ik besloot ze in mijn 'progressieve onderbewustzijn' te stoppen!

Intussen heeft het uitwerken van de ideeën voor het lange conceptnummer 2112 bij de bandleden de behoefte gekweekt om de muzikale koers te veranderen. Het zijn de jaren van de grote doorbraak van symfonische rock-acts zoals Genesis (periode *Wind And Wuthering*) en onder invloed hiervan wil Rush meer integratie van toetsen en rustpunten met akoestische gitaren. Er is ook weer geld voor nieuwe instrumenten en opnieuw maken de heren er uitstekend gebruik van: Geddy koopt toetsen (zoals een MiniMoog synthesizer) en baspedalen, Alex een Gibson double-neck gitaar en eveneens baspedalen. Neil schaft nog meer percussie aan. De eerste nieuwe compositie met dit materiaal is het lange *Xanadu*. Als Neil Peart in *Time Magazine* een verhaal heeft gelezen over zwarte gaten in het heelal wordt dit de basis voor het nummer *Cygnus X-1*.

MILJPAAL

Het klinkt paradoxaal maar de LP 2112 was zowel een afsluiting van een periode als een stap in een nieuwe richting; Rush zegt de pure hardrock vaarwel, maar het ruige element blijft wel degelijk aanwezig. De variatie wordt echter veel groter middels meer instrumenten (met name toetsen) en de composities worden veel verrassender en krijgen meer diepgang. Dit horen we op het nieuwe album van Rush dat in september '77 uitkomt onder titel *A Farewell To Kings* (voor het eerst gelijktijdig uitgebracht in Canada, de USA en Engeland).

In het september-nummer van *Muziekkrant Oor* dat jaar schrijft Kees

Geddy Lee met zijn Rickenbacker double-neck ('78/'79).

Baars een dermate lovende en prikkelende recensie dat ik naar mijn favoriete platenzaak stuif om al dat beloofde moois eens te gaan beluisteren. Is Rush echt zo goed bezig zoals de gerenommeerde journalist Kees Baars analyseert? Nou, inderdaad, want de muziek op *A Farewell To Kings* wordt nu algemeen gezien als een mijlpaal in de geschiedenis van de progressieve rock. Er zijn van die platen waarbij je direkt het gevoel hebt dat hier een groep speelt die heel wat in huis heeft. Zo ook bij dit album van Rush. Het trio laat je kennismaken met een dynamische en vooral creatieve mix van hardrock en symfo. De openingstrack *A Farewell To Kings* begint met klassieke gitaar waarna een stevig ritme volgt met dat typische Rickenbacker basgeluid (diep, krachtig) en vlot drumspel. Een gierende gitaarsolo wordt voorafgegaan door een spectaculaire break met dreunende bastonen. Het volgende lange nummer *Xanadu* bevat een intro met 'spacy' toetsen, gitaar met zwellend volumepedaal en allerhande percussie. Hierna ontwikkelt Rush een boeiende balans tussen rustige en stevige stukken met opzweepende 12-snari-ge gitaar, aangename toetsenriedels en een slepende gitaarsolo met uithalen als cli-

max. Vervolgens hoor je drie korte songs van een soort geniale eenvoud: Closer To The Heart (felle gitaarsolo en tokkelende akoestische gitaar), Cinderella Man (break met gitaarsolo vol wah wah en echo) en Madrigal (dromerige ballad met melancholische sfeer). Dit enerverende album sluit af met het lange Cygnus X-1, een uiterst origineel nummer. Rush is daar op zijn best met 'powersymfo': spacy toetsen, ontketend drumwerk, bijtende gitaarsoli, culmine- rend in een grootse finale.

De verkoopresultaten van het album A Farewell To Kings zijn prima en de tour van Rush door Groot-Britannië levert een reeks van uitverkochte concerten en enthousiaste reacties op. Meedeinend op de golven van het succes brengt de platen- maatschappij een speciale box uit; de titel wordt Archives en de drie eerste LP's zitten erin. Een soort herwaardering voor de LP Caress Of Steel dus.

PAAR HERSENEN

In het moederland Canada wordt de ene LP na de andere van Rush goud of platinum, maar de band heeft het even helemaal gehad. De opnames in Zuid- Wales vielen tegen vanwege de geïsoleerde ligging en de toernees waren slopend (12 dagen toeren, 1 dag rust en dan weer 9 dagen toeren). Rush neemt een week vrij, waarna men begint aan het materiaal voor een nieuwe LP die in de herfst van '78 uit- komt onder de titel Hemispheres. De hoes is een ontwerp van Huge Syme: vlak boven een maanachtig landschap zweven een paar hersenen met daarop een naakte man

en een man in een net pak die elkaar aan- kijken. De 'kantlange' titeltrack Cygnus X-1 Book II: Hemispheres (hemisferen zijn de twee hersenhelften) is een idee van Neil Peart naar aanleiding van het boek Power Of Minds. Het gaat over het basisconflict tussen verstand en emoties, tussen gevoel en rationele ideeën. Dit gevecht zit in ieder van ons, iedere dag. Veel van wat we doen, wordt geleid door deze zaken. Ook in Hemispheres staan Apollo en Dionysius symbool voor het rationele en instinctieve element, zowel politiek, sociaal als per- soonlijk. Een subtiel opname-geintje is nog dat het woord Hemispheres in de boxen van rechts naar links wordt geslingerd als symboliek hoe het bij de mens werkt. Op zich klinkt deze bijna twintig minuten durende compositie vlot en smaakvol. Rush manifesteert zich wederom met haar powersymfo als een originele formatie.

Toch mis ik de spanning en inventi- viteit van songs als Xanadu en Cygnus X-1 (van het vorige album A Farewell To Kings). De volgende track Circumstances valt in de categorie progressieve hardrock: een stevig en swingend ritme met inventieve breaks en afwisselend gebruik van diverse instrumen- ten als toetsen en akoestische gitaren. De tekst slaat op de frustraties van de trip naar Engeland. Het aanstekelijke, tragi-komische The Trees (aangenaam spanningsveld van akoestische - en elektrische gitaar) gaat over de strijd tussen twee boomgroepen over zonlicht dat wordt beslecht met het gelijkkap- pen van alle bomen. Het

cynische is natuurlijk dat nu iedereen even- veel recht heeft, maar het offer is groot, net zoals in het communisme aldus de verhalen van Ayn Rand. Enkele figuren in de media suggereren dat Neil Peart de vakbond met deze song in de maling neemt.

Het lange nummer La Villa Strangiato zit vol spanning en technisch ver- nuft. De subtitel is An Exercise In Self- Indulgence, een fraai staaltje zelfspot! Na een flamenco-achtig intro op de klassieke gitaar gooit Rush alle remmen los met fan- tastisch, zeer opzweepend en boeiend samen- spel van bas, gitaar en drums. Het hoogte- punt van deze virtuoze powersymfo is een fraai opgebouwde gitaarsolo, eerst met volu- mepedaal en later vol snerpende uithalen. La Villa Strangiato is de eerste 'instrumental' van Rush; de heren zullen er in de loop der jaren spaarzaam mee blijven strooien.

Opvallend aan de hele LP is, ondanks vermelde kritische noten, de grote- re samenhang van teksten en muziek. Rush continueert met dit album dan ook haar sta- tus en er volgt een Hemispheres-tour van acht maanden die begint in Canada en ein- digt in Geleen tijdens het Pinkpop-festival op 4 juni '79. Ruim 60.000 mensen komen af op deze Pinkpop editie (met o.a. The Police en Dire Straits), onder wie ondergete- kende. Want inmiddels ben ik zo'n fanatie- ke Rush fan dat ik het eerste optreden van

Rush in Nederland niet wil mis- sen! In vergelijking met de andere Nederlandse concerten die ik zag van Rush (Ahoy R'dam), kan ik me van het optreden in Geleen helaas niet zoveel herinneren. Wel dat er een kleine groep fanatieke fans met een Canadese vlag was en dat Geddy Lee en Alex Lifeson tijdens het lange nummer Xanadu een double-neck gitaar bespeelden als een soort 'symfo- nische hemelbestormers'. In ieder geval maakte Rush indruk. Bijna ontroerend was de verbroedering tussen ruige hardrockfans en dromerige symfofreaks (lang voor de progmetal van Dream Theater!).

(Informatiebronnen: boek Rush Vision van Bill Banasiewicz, boek Rush van Brian Harrigan, video's Exit Stage Left, A Show Of Hands en Chronicles.)

Neil Peart, een van de beste rockdrummers ter wereld.

DISCOGRAFIE

Rush	1974
Fly By Night	1975
Caress Of Steel	1975
2112	1976
All The World's A Stage	1976
Hemispheres	1978

